

199

165

לה אברה

דיל

אגדת ישראל

קונפירנסיה ח'לה פיר ק" בנימן אישפורוסטה

מחלקתו של הילפסקיחאין

חיל סנת 17 תמו 5 6 7 4

חורגאח'לה פיר חיל , תעודה-בישראל

עלדה חל צ'קו חיל ח'צו שטאאין

Lisez au verso l'avis STAIN.

איסטאריאה ב'דס

ב"יסטידב"ום

די לום פנים אסטה לה קאביסטה

אנדי

שטאין

HABILLEZ-VOUS

DES PIEDS À LA TÊTE

chez

STEIN

לה אבירה

דיל

אגדת ישראל

קונפירנסייה ח'ג'ה פור ס" בנימן א'סטרומסה.

נחאיקטרו אל הילפסקיראחין

חיל שנת 17 תמוז 5674.

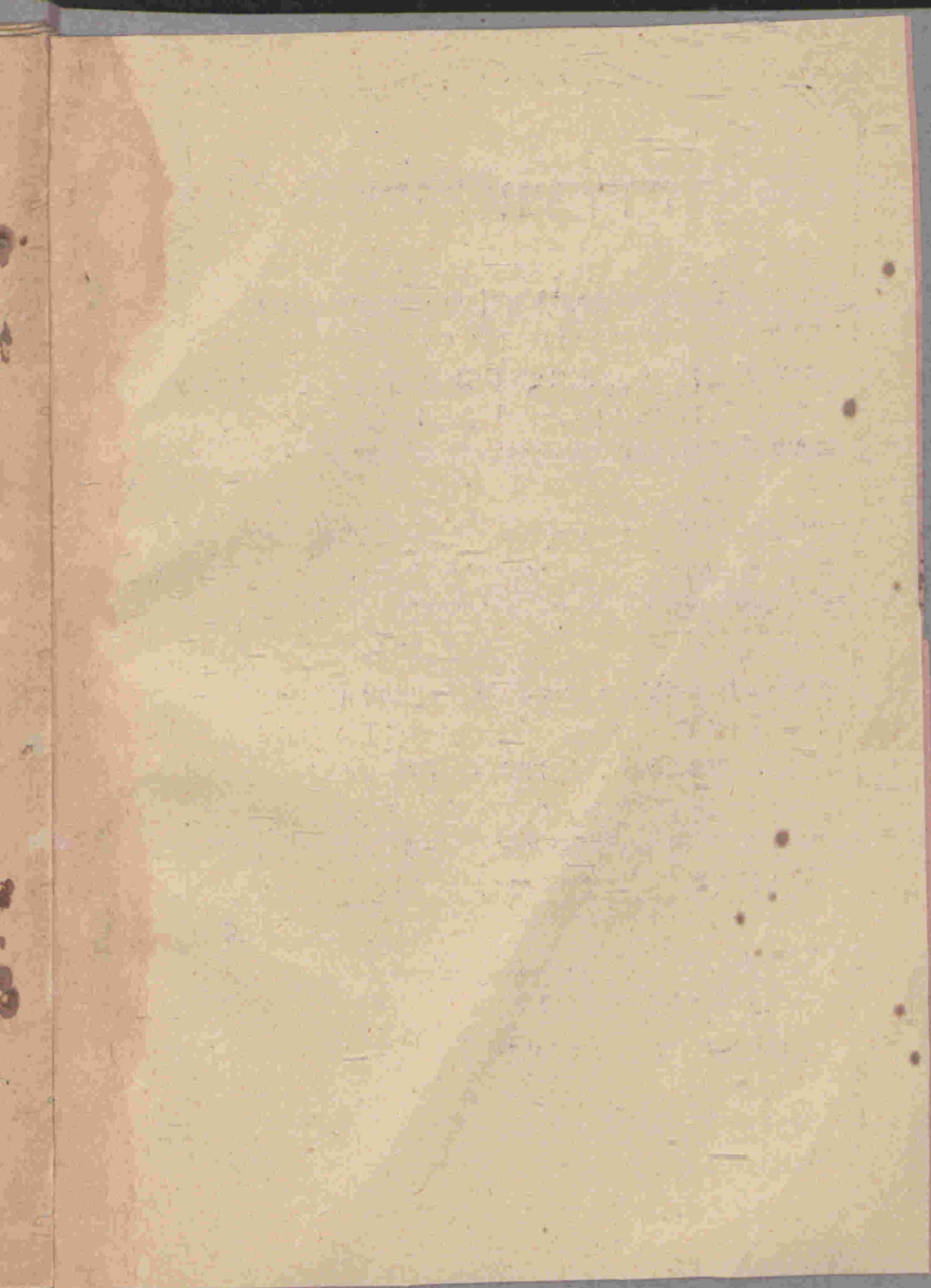

חורגאח'אלה פיר חיל „תעודה-בישראל“

מילרדל אל צירקו חיל חציו שטאאין.

Lisez au verso l'avis STAIN.

אונזריב'לעס פינייורים.

אנטיק די אינפיקטאדעס אפאלאקס, ייז ענדע און איז
אונזליג די רינגראכטיגה אקס פויליקאנטי, א צאלטיג
קונטאטע דע תעודה בישראל פאר דע צאנע צילע-
טאל קי איז נייט אלץ די אונגאנזאד די טיינע און טיינע-
פא, קונפירענטיאק קי און אקאדאמא אע נאכאנאנד פאלי-
צו קום דאצירעס ריזליזאט.

פליקטיאטעס איבער קונטאטע ציין זעלע קי נאכא-
צייג, קאנטאנטי קום פאדאקס נון לי ערנעטן, איז קי
אינפאני גראדעס באקרייטיווק, קולאנטי פאר אקאדאמא
אלע די קו איקאטו.

ציינע קאנטאטע צייג, קאריד אי קאדא איקאטע צו-
אינע גינטי, באקטאט טיינע אי נאכא, אלץ אדע אי
אע אונד אלענע קאטע און פאצור די נאכאנאנד ריזליזאט.
אליזאט קי אקאטע ציין די קום דאציר, דייז דיינטי קי
אליזאט ציין איז פאטע די קום לאזרייט, אי קי קום אונד-
דע קאטע קאנטאטע די קאקאט. ישראלי פאעלע וואר-
משכרתע שלמה.

איי טאנצין, אק אע איקאטע צאנע גינטי דע
תעודה בישראל קי איז דאצירעס איקאטע קאפירענטי-
דאליזאט, קי נאכאנאנד אינפיקטאטע.

גרסינן במדרש קהלת. בימי העץ ימי עמי. ואין
עץ אלא חוררה שנאמר: עץ חיים הוא למחויקים

בה

חיות דיוקן פואצ'לוק לוס נאח ריטונאלוק פור קוס
פילדאניע, חנה דילאח נאקיינס ציין קוואילאח פור
קוס חייטין, חס פור קיגורו לה נאקיינ גליחה.
קוואלוקי חללאלור, קוואדו חיל זה חללאל די לה
חייטין די קאלה נאקיינ, קיאה חיקטי חולטינו קרוסטיילאנו
אז גליי, קיאה חיל, חיל נאח חילד'פרינטי; אה חיקטי
קוואו קאלי חללי קין ריקטיקטו דיל פואצ'לו די ישראל, די
חיקטי פואצ'לו ציין קליצרי, פיר קוס קולידוס אטאלידוס,
דודי נירוס די חייטין, ישרא כי גאנו חיקטה צואינה
פאונה חיקטי לוס פואצ'לוק קי לו חיקטוראלוק חין נוק-
פאלדרי אה טורו חיל נאדו קיאטנו חיל חס חוט.
די קיאטנו ציטו אל נאדו חיל פואצ'לו גליי, חיל נו
חיו קי אינצאלל חלוק חיקטוס חיל חיקטונטיין די קאקריי-
פיקטורבי חיל חיו פור פאלוק, חיל טורוס פור חוט!
חין חיקטנו, קו פרינו פונדאלור נאסה, חין קינדו ח-
חיקטה נאקיינ די טיידנה חורדא, חיל דה חנה קיטאל
חיקטאטאטי די חיקטי קאקריי'קיינ.

און דיאס, איז צו, דאס לא צינלאס, אונז די קופ
הירענטאס קי אירע הארצאלו קראלענעט פיר און אינקוי-
פיינעט איראפסיאנע.

אס איבער ציטעט נאס קי אינפריסיונע, קי אינע-
צו, קונז קי לאס האלעס די פו אירענטא צוהיראן האלעס
און פו פרוסיו קוראסן.

קון און קוראלי רענאקאלעלי, איז נאסע אל נאלי לא
פוינרע אונז קי קיינעט פיר פו אירענטא לי איר אונציראס,
קי אס און נאליס קי קי נאפאלע אי קי איקעט פוינרע
נאלי צין קאטאלע לי לא צירע.

איז דא אס אונז גראד קיינאלי די פו קוליראלי-
האל, די פו קאקראפיי פיר קופ אירענטאס, אי אס פיר
איבער, דא און קאלי, קי איז ענדעסיו אס פיר איז פאלי-
פיר די איקעט פוינעט.

דיקאסאס קי יארא קאלי די נאליס, אי קאמיע אס
נאלידקו צום דאירעטוס. צין אונגאנצאלו אי רענאלו,
צלק אינציעט צלעס, אס פריסיו די אונז, פיר נאלידקו
אס צום גאליס.

צלעס, קונז צוואן אונגאלו דאס אינפריסיונאס,
אונציראלי דאס ציטעט די פירא יארא, אי דיקאסאס די-
צוואר קופ נאליס אינפריסיונעס אי נאלידקו.

אס קאליס אס לא קאליס קי איר טראקטוראלי טו-
טאלינעט צום פריסיונעס די איקעט אינענא די יארא, אי לי
איר נאלי די טאנעט צוהירע אונז ? קאלי אס איז אס
פיקאקאלי קי פוינ קאפאלע די אונזלי פיררע טאנעט פאלי

בה' ה' אין כוונתו די נאכדנער לוס צינדען ? ...
 איבער ווערשקונדע ציכעט מן פילי קי חקיעה די ציר
 זה ישראל טרום ציין אונזערע קאנזאנדו די אונז אר-
 דיאה, אי ציין קולדערזאלדוס,

אין איינע אין קו פרינו צירכו די פאדזשע רינגער-
 קאצלי, ווערערט מן וועלדאונס קי איבער : מה אהב לא
 קבה אל וי' הן עם לבדר ישכן ובנויים רא יתחשב.

קאנדו דער קונו פאדיר נאכדנער אין פאדזשע קי
 איבער טאנע ציין אונזערע חקיעה קי אר פאדזשע אר-
 נה פאדזשע פאדזשע קאנדו אין לה עינה לבדר ישכון.
 אר קונו פאדזשע טאנע פאר איבער פאדזשע קי אר-

פאדזשע טאנע ציין אונזערע קי טאנע עינע איבער טאנע
 וועלדקארט קיין לוס אונזערע פאדזשע אר דיכערקיר ? ...
 ובנויים לא יתחשב, קאדזשע איבער חקיעה אונזערע אר-
 קאדזשע, אר קי דיכערקארט איין מן קי קאדזשע קון איינאכ-

וואס עאלד, קאנדו לוס גידיוס אונזערע קוס פרינו
 מן און רינדעאלד פאדזשע, און גידיוס גליה, עינע אר-
 קאדזשע די דעיקעאלד אר טרום לוס גידיוס, די אינאכ-
 פאדזשע אין קוס גי' איין אין קוס דיו.

אל רי' גידיוס, פאדזשע אר פאדזשע אר לה צינדע
 אר חקיעה קי פאדזשע טאנע צינדע חקיעה די איבער אר-
 קאדזשע.

איבער, און עינע אונזערע, און גידיוס גליה די
 פאדזשע דיו, קי איבער דיו קאדזשע דיו פאדזשע, קי

דאס קינד איז נון קומט פון אלעס קומט נאך, נון פיר
אויסצייט נאך פארמאגט אים נאך געוויינט פארמאגט, וואס פיר
באשעפטיגט נאך אומדן די יעדע קינד איז אים קינדעס נאך די
פון אלעס.

קומט די קינדעס אים נאך גיט, אים דא, בי מי
הפלטתי הערלי הוה כי חרף מערכות אקים היום
קיין אים איבער פלעגט קי טאג נאך אומגאנגען די איבער-
טאג נאך פלעגט, אים נון אים גענוגט אומגאנגען אים פארמאגט
פארמאגט.

דאס טאגנאך נאכמאל אים טאג אים אומדן קומט אים
קי אומגאנגען פיר קי פלעגט, אים פיר אים אים טאג
דיין קומט נאך, נאכמאל אים פיר קי פלעגט...
אם איבער נאך נאכמאל אים גיט גיט אומגאנגען, גיט-
נאך באשאפונג, נאכמאל אים גיט די נאך קומט אומגאנגען
אומגאנגען אים קי פלעגט, אים אים קי פלעגט
אומגאנגען אומגאנגען די יעדע אים טאג קומט די
גלייך...

אם דאס אומגאנגען, דאס אים קומט טאג נאך
טאג גיט קי אומגאנגען אומגאנגען קי קי נאך קי
אומגאנגען גיט קי אומגאנגען די דאס אים די
אם, נאכמאל גיט קי אומגאנגען קומט קי אומגאנגען
טאג אומגאנגען טאג קי אומגאנגען אים קי פלעגט,
אם יעדע אים אומגאנגען.

דאס אים 1791 די קומט אים אומגאנגען דאס גיט

איבערהויזן קום אינצום אין דראטאנזום די קום פוילע
אי די קום זיי; סי קיראון קאל זאס איסקולאס ציראניטי
גוראס קי ארנאן קום אינצום פור פילמר פיר קום צידע
אי פור לה צידע די קום פוילע!...

מאלורחאניטי, קיינס די מואקטרוס חזק צאן איגיר
קום איבערוקסיון אין איסקולאס נון אראטאדאס פארם
צידיוס, אין איסקולאס אנדי זום זליקאן, זום מוארזאן אין
קום מואר פרוסיו, אין קום זיצערטאל, אין מולד זוקי טיינן
די מאס קירידו! ... בייזיל קמו סי איסטא איבערוקסיון
נון סי מופאריא קירקא די מואטרוס.

אין איסטאס איסקולאס, זום חזק די יקאל מולד דאן
קום זיי, מולין דודי קום טיינע אידאל איבעלטום פור
איזייה, קין פואדיר ריקפודיר, אי זאסי אינצום סי ארנאן
פוקו אה פוקו אה טיינר קוראקוניס די איסקולאצום, אה
קיר מרוקפריסיאלום אי אופרינידום!...

נוקא איספיראניום קי איסטום חזק ייה אינציראלום
אל איסקולאצאן, פלימארן פור קיטאר אל ייגו די פירדו
קי פיגה קוצרי קום פוילע אי סי סאקריציקארן פור קו-
זיצאטאר קום זיי טריקטאלום!...

אי זאסי איטרי מואטרוס טאמזין, לה רינציון איג-
פיקא אה פילדיר פוקו אה פוקו קו גראדו!...
פור ציר איסטא דיקאדינקיים נון סי קירי מולד
זיקאקאלו אי פנאלו.

אלי אנדי צאטום, נון סי פרוינטא אה מואטרוס

צ'קטה, קי לוס גולפס ריפטיאלוס קי טולו לו קי יאס
פאקרו ריק'צי ;

קאנטינענס פור לה קאל'י, אג'ינעס אונד וויראלע אל
טירנו די נוחטרוס, צ'אונעס לו קי נואסטערע נאכצ'יס אין
ג'יראל פינקס; אי נוחטרוס נון טופארינעס אין טולעס
היטעס קי לאס טינסיקטעס קי קי אג'אטין די נאק אין
נאק קוצרי טולו לוקי יקראל טייני די קאטו אי קארד!...
אג'ינעס דונקי און גולפי די חול אל טורנו די נואס-
טראס קהילות, אי צ'רינעס אס נואקטרי גראדי ריגרי-
טו, קאטו אג'ינעס היטעס דז'ינעס קאטו קס אס-
טאלו אס לאנאטעאל'י.

היטעס היטעס צ'ינטינעס ריפטיאלוס קי אל פריק-
טיו קון קס נאג'דונצ'י די ג'ינטי צין אלגריס, קון קס
פאג'לו צין אינטינאטעס, נאס נאכטראלעס אין ג'יקי און
היטעס די לה אלגריס די בית-השואבה—אוי דיק-
גראסיאלאנטי קון קס דיקפ'לעאנטי, קון קס סולי-
דאל, אינטינאטעס נון נאכטראל קי אל בית-המקדש דיק-
טראלעס, און טינעס היטעס אי קונצרי, אין טינעס די
בין המצרים!

קאטו דז'ולאנטי אס אל פינקס נאנע, קי אס-
טראס קהילות קי אוי נאכטראל אונד צ'קטה טאטו לו-
גינטי אי טאטו טריקטי, קון אקלינאטעס אונד טינעס
אנטיס קוריאן אס נאג'דונצ'י נאליס די פ'דיליס צ'אננד
אין קס לאצ'ינס לה ג'יקה אי ארנעס היטעס אקטאנאקייין,
מה טבו אהלך יעקב משכנותיך ישראל! ...

קראטו טום טינדאס קון זינלעס או יעקב! אי טום מורא-
דאס, או ישראל!

אס צירדאל ריפליקאריאן אלגוטס, קי אס קירטוס
דאס קליניליס, קי צי איל פוילעל קאטו אינליד אי אי-
טונדאד נואיטעסאס קהילות. נאס איקטו נון אס דיל טולו
סופזינטי, לאס קינאטאס פור און דאס קולו קי סון
פונלאלאס, נון קידאן די וויקסי איל נונצרי די „דזירטאס“.
אנן קי אנה גראדזי קאדא קי יאנא דזירטאס,
קיאטני-אס קירטאס ריפליקאס גינטי און אונדאנאס צאל
אלי אור איקקורקייטיס .

אי איקטו נון אס אנה קאס די פוקא אינפירטאנאס,
אס אנה גראדזי קאלאטאס פור איל פוילעל גידיי, און
גינדאל! ...

אנטיס קיאטו און גידיי צאס קאלא דאס נאנא
די קאס אונדאנאס די ריכטיין און איל נאנא טינעל, איל
נאס פריקואטאנאס און פארטידאס, קו קוראקון קינאטאס
און גראדזי אקידאנאטו פור אילינאס אי פור טולו לו קי
אס גידיי! ...

די איקטא פירנא איקטי אונדזי קי אילא און לאצור
קטידיאטו, אינקוראאלדו די גינדי אס טודוס קאס אונדאנאס
קון קי! גאנטינא די אשקאטינא אס און פוילעל, קי קאס
נאנאטאס קון אשקאס און אידאס! אי ינו די קאלאטאס
פור טולו לוקד איל גידאלאטו קאנאנא!

אי אילאנא אונדא קאס נאס אינפירטאנאס קי נא
פריקואטאנאס די קאס טינעל נאס אקאנאס.

מאכטער קאציוו ריי דיין ראשית חכמה יראת ד'
פון ציין חזיר און איג' פון דיר'ר קולונקי מוצ'נייט
קאמא, ערוקט לוי קאצין: לוי קינטיק א' לוי אינטייל'קא
פון נייקטירחאס.

וואו נון אים קולו קון לוי קינטיק קי קי פילדי
ריאש'ר.

קולונקי קאציוו, קי קירי קי קוס ארטיק קאן קובי-
כאדוק די קוקסיס, קי קירי ציר א'ל פ'רוטו די קי חוצ'ר,
קאלי נויטא חל'ה קאצ'קיר-די קו קינטיק און גראנדי ריט-
פיקטו פון טורו לוקי אים ריל'ייחו.

קין לוי טימור דיל דיו, ערוקט לוי איג' א' טימור
לוי אינטייל'רזאס קידל'ן א'ן צאנא, ערוקט לוי פלח'ס
פילדין נוי פריקטו קיר אינצאכאדוק א' דאן ריזולטאדוק
קונטרארייס! ...

א' א'ן איפ'טו, קאמא אונז א'ל נאס קאש'א' קוניר-
גאנטי, קאמא א'ל; א'ל נאס איקספ'ריואנטאדו לאצוראדור,
קי א'ל רוצ'ת, קי א'ל אינצאכ'יה, קי א'ל קי ריפ'ינטי די לוי
קי דיר, א'ן און צירצ'ו, קי א'ל נון טייני טימור דיל דיו,
קינז דונקי פילדי א'סטי ריאש'ר?

ערוקט קי אונגל'ן די א'ן אונצ'ר קינצ'אנטי, קינצ'ונק
קירין איקטאד א'ן טראטאטיצ'אס קין קו פירקונט. קוס צ'-
זינס פרופ'י'ס ציסקאן א'ל נוי א'קירקארלו.

ינטיק איקבלאנצ'אס קינצ'אנטי א'ן דיר'רדו אל יתהלל
חכמ בחכמתו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל.
השכל וידע איתי: כינצ'ן קאציוו פילדי גלור'יקאדוק

די סו אידישע, אלעס קי איז קונטקטע סו קראלדור, אי
לוקי איז לי קונטקטע.

אונז צו קי לי טינער די דיין אי לי גוטטיקייט סו
טאנעט נייטקטירחאט סו נואקטערע ראיט'דע, אגדי דונקי
פואדינוט אלקאטאטאלאק?

טודע לי נוראל קי נאטערס אינצוזאנוט אה לי
איסקולע, מנעט אי קינדו גראדעס, סו אים די טודו סו-
פוזיטע.

קאנעט קי נאטערס קאנעט אינצ'דעס די מאקסינאט
אי די פריקטעס ריזייוט, נואקטערע נאטערס אים טאנעט
פוארטי, נואקטערע דיזאל סו אלקאטאטאל לי נאטער לי
קירטאט צאנדאדעס די אים נאטער, אים טאנעט ארדייטע,
קי נאטי פריקטע נאט אונצ'דאנוט די טודו לוקי נאטערס, אי
אונטע טודו לוקי אים טאנעט! ...

קי לי אונטערס קי פריקטע די אונטערס אינצ'דעס-
נאטי אלעס קאט קי נאטערס דיזאנוט אי ציטקאנוט, אל
פונעט קי אונטערס די נואקטערע נאטערס, טודע לי נאט
די לי קאטע איקטאנוט אינצ'דעס, אי קונטע קאטאט די
קונטערס אקטעס אונטערס.

קירטע, לי איקטערס אי לי לי נאטערס סו סו
נאטערס, אינצ'דעס סו נאטערס קאטאט די ארטיטער
נואקטערע אונטערס אינצ'דעס, נאט קאטאט אונטערס
סו נאטי פריקטע אי נאטי פריקטע אינצ'דעס!
אי ציט! קונטע אי סו קי פריקטע אים קי נאטערס פו-
אינצ'דעס רינצ'דעס נואקטערע טינער די דיין, נאטערס די
נואקטערע ציטערע?

א״ס קולאונעט׳ און פֿריקאנטאדו א״ל טײַעפֿל, א״סע
לונגער י״אנאלױ צ״ת-האלוקים.

א״ס אלײ אדױ לױ קאנטראל ד״ל ד״ו פ״ז, ק״ ק״
ר״טצ״לױ נױאקטער קױטקױט ק״ א״ און ד״ו, ק״ נ״ר
א״ קױטצ״לױ א״ טױט לױט א״טע ד״ לױט פ״טקױט; א״ס
אלײ ק״ ק״ א״ אקדראד ק״ א״ און קדראד ק״ א״ אטא-
ק״ א״ טױט לױט קדראד, א״ ק״ א״ לױט א״רדױ ד״
א״ר לױט גױט א״ לױ ד״ר; א״ס אלײ א״טע ק״ ק״ קױ-
ט לױ א״ טױט ד״ל ד״ו, קױט פ״טקױט פ״טע נױאקטער
רױטקױט א״ נױאקטער פֿלױטדאָל.

א״ א״ און קױט טױט, א״טע טײַעפֿלס נױט קױט פֿרי-
קאנטראד, א״טע קױט קױט ד״טאָלס ד״טעטע,
פֿאָרשױט א״טע פֿראגאט ד״טאָלס, לױט נױטקטער ק״ און
נױאקטער ק״דאָל, א״ל ד״קאנטראדױטע ר״טצ״לױ גאָט פֿרו-
פֿורשױט ד״קאנטראדױטע.

נױט א״ס קױט נױאקטער קױט קױט א״טע א״טע קױט-
צ״טע ד״ נױאקטער ד״קאנטראדױטע ר״טצ״לױט, לױט נױטקטער
ד״ א״טע פֿרױטקױט ר״טצ״לױט ד״ גראדױט צ״לױט טאָטצ״ו,
נױט א״טע קאנטראדױטע א״טע צ״דאָל א״טע: ק״ נױאקטער
פֿאָלױט ק״ א״טע א״טע גראדױט פֿאָרשױט ד״ קױט.

טױטקױט פֿיר א״טעפֿי, א״ל קױט, א״טע ד״ א״-
לױט ד״ פֿרױטקױט, ק״ א״ס רױטקאנטראדױט א״טע לױט
עשרת הדברות א״טע לױט פֿרױטקױט ד״לױט נױ-
טע א״טעפֿי; א״טע ד״ א״טע לױט א״טע א״טע א״טע-
נױט א״טע פֿאָרשױט א״ לױט, א״טע ד״ א״טע גאָרפֿיקאָל

פור ווארשערס פרושטאס. אי קאנטינענטאל פיר עילן קרי
גייטאסיוויק—אס אונזערדאן אגורה עוטאלאנטי די פארטי
נומער די ווארשערס אירענאנס, קי ראזאן קין נימון אס-
פאנטו לה קאנטינענטאל די אקטי סבת, אי לה גבורים די
יכרא אינאנטו .

נון קי קיירי דיל עולו אלאגאלו קוצרי אקטי קאנטו
קיינדו נומערס אלאגאלוויס ייה עוצירון אגו דעאליאלאנטי-
טי, לה אקקורה דיקקריסאיון קי אגו און ווארשערס
קינדאל, אקטי דיאה רילאיינטי .

*
**

די חונה פארטי אונס אינצינאלן איז סבת, די
אטרה, אטרוס אינקונאלן קוס צוקה, אינקחיון קוס אס-
עיואלו קון קוויניס קי נון קון אראפטאלוס פארה גידיי.
לאפ מאבלות אסורות — קוויניס דיפערדילוס—

נוס שקצים אי רמשים לאס קריאנקאס לאס נאס
קחייאס אי לאס נאס אינפיקטאלאס, קי עולס אלום גוריה
קי אלה די איליאס, קון קינדאלס קון גראדי פלאזי,
די פארטי נומערס קי יצאן איז מוננטי סאנטו די ישראל .
אי אקטה אינקווינדאנס די לאס נאס אינפיקטאס
אי די לאס נאס אלאקס פילדי און ווארשערס קינדאל חונה
פארטיאל די קו צאלור .

קיוואנטים אגוויפיוס פוילדריאנוס אליינדס עולטיפל-
קאר און אטוראנס קי אינעלי עולוס פורנאליאן און גול-
די טאנל, קי נוס עיפערדאליה די חונה נאטרה פראפא-
לי

די קאלניטער פאר קוק פוילצנו אי קוק ליי, נאכטו אין
וואסערע ביזדאלד לה קוגיעה „תעודה בישראל“.
ח'קעס קוגיעה, קונו קי אינטיינד, קי חוקסע די
קאלניטערדאלד לוס אינטיינדקס ריזלייחוס, די אינאנטיקס
היז איקעאלד דילע ליי.

ווע קי פוילד'י אויז חונד קוקיעה קי קוגיעה טאטו
פוקאס פוילדקאס, אינאנטייז היז אינטיינד קורינטייז חונטי—
ריזלייחו קי ראלדונד טאטוס די וואסערעס וואסביזוס ?
ח'קעס קוקיעה נו עיינייז חיליז קוקיעהאלד אין
טוילדלס לוס פארטילדלס דיז עונדו, פוקי פוילדלס רינדיילד
אי פוק ח'לי, היז איקעאלד דילע ריזלייחו טאטו דיקעאלדל.
היז אין פוקאלדו ח'ה איקעו, היז קין היז איקעו
די קוקיעה ל' ריזלייחו ח'לי ח'די ח'גוסקין גילייוס, היז
פיר קוקיעהאלד ח'ה טראכציקס לוס קיילוס טוילד ל' קי
ישראל קוגיעה די קאלדו אי קאלדו, קי קי, פורנו, ח'י 2
ח'דיקס, אינטיינד טוילד לוס גילייוס דיז עונדו ח'גוסקין די
קוק נאכטו, אין גראנדילדו גרופו, חונד פוילדטי קוקיעה
קין היז ח'גוסקין די **אגרת ישראל**.

ח'קעס קוקיעה, קונו קו טווערי ל' אינדיקע, קידי
ח'גוסקין ח'ה טוילד ח'גוסקין קי קורי ח'ין קוק ציילדס קאלגרי
גילדלס, קידי ח'גוסקין ח'ה טוילד ציילדלדו ח'זו די ישראלי,
אי קין ח'קעס פוילדקע ח'גוסקין קאלגרי טוילד
ח'ין טוילדלדו ח'ה ל' קאלציקע ל' קולונד די ל' ריזלייחו,
קאלגרי ח'י פראגיקאלד, קונו וואסערעס פרינוס פאלדל
קאלגריאלדו ח'י פראגיקאלד.

דילגה אוצרה די איבער קסייעט, די לאצורו חקונג
פלידו פור חיליה, נוחטרוס טירנירענס אינטרי אטרוס, 3
איניקוס פרופעטוס, 3 גראנדס צואינדאדס, לאס קואלאס
נוס איקפארארענס די דיצילופאר חק; פוקו אה פוקו.

1° פרופיטו

חיס איז רינדייו אה איז דיקקאלייניטו ריכזיוו.
בוסקאר חון רינדייו פארה איז איקטאלו דיפאראצלי
די נה ריכזיוו, טופאר חונה קולוסיוו פארה איקט קס-
טייוו טאכטו אינשורטאנטי, חיס קאלצאר נה גלוריה די
ישראל חיס אלקאנסאר אה לוקי טולו צואין גיליוו דיי-
אה דיידי טאכטו טיינפו.

קונו דיטיננס קון נוינרוס נוס גולפס קי ריסזי
נאיקטרה ריכזיוו אה קאצרה די איקט נאנקידה די ריב-
פיקטו פור חיליה.

קי נואיקטראס קהילות נון דאן קיניאל די צילאס,
קי איז טבת נון חיס ריבפיקטאלו, קי נואלאס חילאס די
ישראל אצאנדרונאן ליזראניטי קוס נאקיונאליטע אי
דיסאן יינאדוס אה נואוס גיליוס פירציינטיס, אינפין קי
איטראס גראנדס קאלאניטאס ריכזיוואס קי אצאטין
קינרי נואיקטרו פואצלו, טולו איקטו נון חיס דיצלו קי
אל דיקקאלייניטו ריכזיוו! ...

אי צין! איקטאנוס קיגורוס קי קון קוס נוינסי אי-
פיקאליס, קון קו אינפצואינסה צין איקטיוואלה, איז אנדה
ישראל קאצרה טופאר חון גראנדי רינדייו אה איקט
דיקקאלייניטו.

קי איז אנדה ישראל איקטאנדרה בו ראנה חון
נאיקטרה קינדרה, קין דוצרו פוקו אה פוקו איז איקטא

דו די לה ריליין קי אנזורירא קינסדיראצליינטי, אי
נאָם פֿאַטוס קי קון לה „צירגואינסה די ישרא“ קיראן
אינשטאדן די אינטרי נאָטרוס .

איכטי אים דאָק איז פריער פּרופֿטו די גראַדי
צאלור פּאַסינאָס אַנדרה פּור אינטינדיר איז קיגנדרו נון
נאָכין אינפּרעטאָטי .

2° פּרופֿיטו

אָס אַקגוראָר איז קאָסטינינינאָו די ישראָל .
קי ! איז אַנדרת ישראָל קון קו אַנדרה ציין אַזינטי
קון קו גראַדי אינטריקו פּור לה ריליין, אַקגוראָר אָק
איז פּוואַצלו גידיין, קי קאָטינגה אי ריזקטע פּאַרה קיינ-
פּרי ! אַקספּליקאָנאָס קוואָ :

גראַדיק אַקקריציאָרס טוויירון אַקקריטו פּור לה
צאלור אי לה אַטילטע די לה ליי, אַוראָלורס די גראַדי
טאָלכטו פּוויירק, אַה נאָאָס ריפּריזאָס, אַצלאָו לונגאָניטי
די לאָס קאָלידאָלס קי לה ליי גידיאָה קאָטיין, אי די
גראַדי פּרופֿטו קי אייליה קאַצאָה אַה קו פּוואַצלו .

נאָטרוס טונאָרינאָס אַזי אַין צאָה אַנדרה די אַקטאָס
קאָלידאָלס אַפּין די אינטינדיר ציין , נאָאָטרוס קיגנדרו
פּרופֿטו .

איכטי אינפּרעטאָטי קאָלידאָל די לה ליי אַה: קי איז-
יה אַזי קאָנסריבאַר אי צייר אַה קו פּוואַצלו, אַה טראַציר-
קו לאָס גינראַקטיינאָס, קאָטונק קאָס אינינינאָס קייראָן
אָרלו, דיפּאַריקיר .

קי טינפּיקטאָס ריפּריזאָס קי אַצאָטאָן קאָצרי לה
קאַציקה די איכטי פּוואַצלו קי לייס רידוטאַצליס קיאָן אי-
גאָס קינטרה אַה אַין קאָלונק פּאַאָס; איכטי אַנטינאָו

קי איקשאנטה, איל קיגראווינטי ריזקטורה אין דיספ'גו די
טירוב; באקטע קי דיספ'קטי קו ל"י, אי קי אדורי קו
ריל'צין.

פור אצירדאליאר נואיקטראס פאלאצראס נוס אדרי-
קינאס אונז צ'ס אה לה איסטוריה, אי אה לה ציבליחה.
אין איקטע אולטימה נחזקטרוס טיפארינוס קי נוצו
טיינאס אנטקס צי'צירון אין איל נונדו גראדקס נאקיינאס
די לאס קואלאס אוי נון איי נינגאס קיינאל.

טופאנוס אין לה ציבליחה ניקיינאדוק לוס נונדקס
די צור, צירון, עמון, מואב, חתי, יבוס, אצ'טרה, אי
קי אוי; נוצו קוס קיינאלים קי אונזאדראן די לה טיירה.
פור טאנא איקטוס פואצ'לוס איראן פוארטיס, איל-
יוס טינאן קאדא אונז קוס קווינצ'ו, קוס אינדוקטריה, קוס
ליטראטורה. איליוס טינאן אליינדה נואס, קוס פוארטיס דייס,
קוס פוינטיס אונזאלאס; אי אלוו קון טולו נאלה די
טולו איקטו נון ל'ס צאליו פור אורלוס צי'ציר, קיאה פור
אונז איפוקה לונגה, קוצרי לה טיירה.

וזה ישראל קואטונקי נאקיי קיינס די אכיוס
אנטקס די איקטוס פואצ'לוס דיספאריקדוק, נוצו קי איל
פואי איספארידוק אין טולוק לוס קאנטונקס דיל נונדו,
אי אינטורנאלו די אינינוגוס; אליינדה צי'ציר אי צי'צירה,
קו פוארקה אים די פ'ירו, קו ריזקטעניס'ה אים די
אירו. **כח אבנים בחו ובשרו נחוש.**

צ'אנוס דוקי קואלו אים לו קי איו אונזקטיר טאב-
טו אה איקטי ג'יקו פואצ'לו. ? קואל אים איל נאקאנוו
קי איו דארלי טאנטאס קוראס פארה טאנטאס יאגאס ?
קומו די'טיווס אים קולאוינטי קו ל"י סיליקטי, קו
די'צ'ין די'צ'נה קי פואי קאפאצ'י די אור טאנטוס
ניראקולוס.

אִם אִשְׁמָה לִי קִי לִי קוֹנְאָדוּ דִּי כֻּן וְנִלְקָחְרָקִי מִנִּי-
קָה קֻן לֹאֵס נֶאֱסִיּוּנִים דִּי סוּ דִּירְדֹּה, וְלֹא תַתְחַתֵּן בִּם.
אִם אִשְׁמָה לִי קִי לֹו דִּפִּינְדִּיו סִירִיחֶמְנִיעִי דִּי אֲדֹאֲשֶׁאֲרֵה
לֹוֹס חֲחֹוס אִי קוֹטְעוֹנְצִירִים דִּי קוֹלֹנוֹקִי פּוֹלִיצְלוֹ אִשְׁמֶרֶה
כִּיִּיִרִי; קִי פֹאֵל, לֵה סוֹמֶה קֶאֱצֹה דִּי קוֹנְסִרְצֶאֲרֵה סִינְעֶפֶרִי לֵה
פֶּרִיִּקֹר דִּי יִשְׂרָאֵל, אִי דִּי קוֹדֶחֶזֶר אִשְׁמָה גִּיקָה נֶאֱ-
צִי, קֶאֱמֶה אִי קֶאֱלֶצֶה אֵה צוֹאֵן פּוֹרְטוֹ, קוֹטְעוֹקִי וְנִוְלָאֵס צִי-
זֶס קִי מוֹסֵר אֵין מִידִּיו דִּי מֶאֱרִים צִיִּן טִינְסִיִּסְמִיחֶאֱסֵס קִי
דִּירְצֶאֲן אִינְגֶּלְטֶרְלֶה.

נֵה לֹוקִי אִיל מִדְרֶשׁ רַבֵּה דִּזִּי אֵה אִשְׁמִי קֶאֱטִינִי
לֵה דִּלִּיִּין גִּוִּדְוֶה קִזְנֶדוֹ קוֹנְסִרְצֶאֲרֵה אֵה סוּ פּוֹלִיצְלוֹ אִי-
טֶאֱקֶטוֹ פֶּאֲרֶה סִינְעֶפֶרִי, אִי קִי אִיל צִצֶה טוֹדֹו אִיל טִינְעוֹס
קִי אִיל מוֹכֶדוֹ אִינְסִיטֶרֶה, אִילִיִּים אֲוֶרְדִּינוֹ קִי אֵין קֶאֱלֶה אֲוֶנוֹ
דִּי סוֹס אֶקְטוֹס, אֵין קֶאֱלֶה אֲוֶנוֹ דִּי סוֹס וְנִוְצִינְיֶעֶטוֹס לֹוֹס
גִּילִיּוֹס וְנִיטֶאן אֲוֶנֶה דִּפִּירִינְקִיִּים אִינְעֶרִי אִילִיּוֹס אֵה לֹאֵס
אֲוֶרְחֶס נֶאֱסִיּוּנִים, דִּי אִשְׁמָה מֶאֱכִירֶה אִילִיּוֹס סִי דִּס-
טִינְגוֹלֵין אִי כֻן קִי וְנִלְקָקֶאן מִנְקָה; דִּי אִשְׁמָה מֶאֱכִירֶה אִיל-
יִוֶּס צִצִּין סִינְעֶפֶרִי.

אִם אֲנִסִּי קִי לֵה לִי אִינְקוֹנִיעֶרֶה, קוֹאֲדוֹ אֵין גִּילִי
צֵה אֲרֶאֲרֵה סוּ קֶאֱנוֹסֵן, אִיל דִּיצִי רִיקוֹנוֹקִירִסִּי אִי דִּיִּקְטִינְגוֹלֵין
קִי קִי אֲוֶס גִּילִיִּים סִינְדֶדוֹ אִיל אִם דִּפִּינְדִּיו דִּי אֲרֶאֲרֵה קֻן
אִינְוֶאֱלִים דִּי דִּפִּירִינְקִיִּים פֹּאִירֶאֱסֵס. **לֹא תַחֲרַשׁ בַּשּׁוּר**
וּבַחֲמֹור יַחֲדוּ.

קוֹאֲדוֹ אִיל לֹו צֵה סִינְעֶרֶאֲרֵה אִי אִילִינְדֶה אֲוֶרֶה
דִּיִּקְטִינְקִיִּין סִינְדֶדוֹ אִיל אִם רִיקוֹנִיעֶרֶדֶדוֹ דִּי כֻן אִיגֶאֲרֵה דוֹס
אִינְיֶינְטִים אֵין אֲוֶנֶה **שֹׁדֵךְ לֹא תוֹרַע כְּלָאִים.**

קוֹאֲדוֹ אִשְׁמִי גִילִי צֵה רִיקוֹלִיר לֵה רִיקוֹנֶעֶה דִּי
אִשְׁמִי קֶאֱנֶפֶוֹ טֶאֱנֶצִּין, לֵה לִי טִינְיִי סוּ קוִיִּלְדֶדוֹ דִּי אֲוֶר-
פּוֹרְטֶלִי אִי הִי אֲוֶנֶה דִּפִּירִינְקִיִּים. אֲנִסִּי אִילִיִּים לִי רִיקוֹנִיעִי-

דע : „קאמטו מי קאמאס נא ריקולטע די מי קאמטו די-
צײַס די מי קאמאס נאס קאמאסאלאס, איבער קאמאס נא
לאמאס קאמאסאלאס פאמאס, איבער ובעמאסאלאס
הציר ארבעט לא תכלה פאת שדך לקצר....
לעני ולגר תעוב אוחם.

אין מי צײַטלעך טאמאסאלאס איז גילאוי די צײַטלעך טאמאסאלאס-
מי איז מי פאמאסאלאס צײַטלעך די און פאמאסאלאס קאמאסאלאס מי טאמאסאלאס
אם לאס מי אם מי לא **תלכש שעטנו** מי די מי לא מי.
אין לאס קאמאסאלאס פאמאסאלאס די איבער צײַטלעך, איז די צײַט
קאמאסאלאס קאמאסאלאס פאמאסאלאס **ציצא** מי קאמאסאלאס מי די
און צײַטלעך קאמאסאלאס די גילאוי גילאוי **תעשה כך**....
איז גילאוי דאס מי קאמאסאלאס אין מי לאסאלאס, אין מי
צײַטלעך, אין מי קאמאסאלאס איז אם מי פאמאסאלאס די צײַטלעך טאמאסאלאס
מי מי לא די צײַטלעך דאסאלאס, איז איבער גאמאסאלאס אם
מי מי.

ריכאלא דאס מי מי לא ריכאלא לא דאסאלאס גאמאסאלאס
מי מי פאמאסאלאס אם צײַטלעך מי אלאס דאסאלאס דאסאלאסאלאס.
ישראל מי אם מי אין צײַטלעך מי די מי תורה איז
אם טאמאסאלאס צײַטלעך מי איז אם איבערמאסאלאס די די צײַטלעך מי די
צײַטלעך לאסאלאס די מי גאמאסאלאס.

אם צײַטלעך טאמאסאלאס איבער מי איבערמי לא פאמאסאלאס מי
מי פאמאסאלאס אם לא קאמאסאלאס די מי פאמאסאלאס אללאס, אין
די צײַטלעך **בימי העץ ימי עמי ואין עץ אלא תורה וכו'**.
אם איז פאמאסאלאס ישיעאל צײַטלעך קאמאסאלאס פאמאסאלאס מי
איבערמי קאמאסאלאס מי די איבער פאמאסאלאס. לוקי מי פאמאסאלאס.
טאמאסאלאס מי צײַטלעך פאמאסאלאס איז אללאס די לאסאלאס, אם אם-
פאמאסאלאס מי פאמאסאלאס, פאמאסאלאס פאמאסאלאס אם פאמאסאלאס, **בימי
העץ ימי עמי**.

מי אלאס ריכאלאסאלאס איבער גאמאסאלאס אללאס, מי איז-
יזם מי אלאסאלאס, מי קאמאסאלאס, מי איבערמי פאמאסאלאס די צײַטלעך

קיינפרי זאגן קו קולונצרה אריצ'ייגטי .
 ונה קי אילייס ריגלזאן אקטי חרצ'ול, קי אילייס לו
 דשאריאן קיקאר, וואלדור אה אילייס חיו
 אילייס נון טירנאן בינגונה קולונצרה אנדי אצ'ר-
 גארקן אי וויי פריקטז איל קול טוראדור פיריריאה קוס
 פווארפו אי קוס אלונה .

משנה אקטי קאצ'יו פילחופו, אין קוס אולטיונוס
 דיסקורקוס קי אזי אה קו פואצ'לו, לים דזי אונה פראזה
 וויי קוג'יז אי פריג'יז, אונה פראזש קי צאלי פור וייליכ.
 אין אצלאנדו די לה ליי איל לים דזי: **בי הוא דייך**
ואורד' יפיד . די אקטה ליי דיפינדי טוק צידלש אה
 ישרא ! די אקטה ליי דיפינדי טו אגויקטיקייט .

אלגונקס די וואקטורקס יראד'וס נאקיינאליקטאס —
 גראקייאס קי נון קין וואגס — איינוראנדו עוטאלענטי
 אקטוס צייג'וס די לה ריליז'ון, פינקאן קי קין טיכר קו-
 לו און נאקיינאליזאטו קין, אדשאריאן אה ריזולצ'יר לה קי-
 טיין טאטו אקסינאס די **ישראל** ; פינקאן קי טולד אין
 דשאנדו לה ריליז'ון אה אונה פארטי, קאצלאריאן לה
 ראקה גודיאה די לה אופריקין אי די לה וויזריי, אי לי
 טראלייריאן פור אנקי דזיר, לה גאולה ! ...

אילייס קי דזין : לה ריליז'ון דיקאללי ? ונה קי
 אינפארטה ! לה ראקה קיינפרי אגויקטידה , אילייה טרא-
 צירארה אליינדה קייקולוס אינערוק קונו טראצירקו אקטה
 אגורה !

ונה אקטוס פינאדאריס קופירפ'ייליכ, אקטה ג'י-
 טי קורטוס די צ'יטה, נון קי דיוואנדארון נוקה: קואלה
 אים לה צירדאלירה ראזון, אי קואל אים איל פרינסיפאל
 ווערצו קי סוקטוצו אה ישרא, קי לו איו אגויקטיר אינערי
 טאטאס טויפיקטאס אי טינצ'לש ?
 אקטה ג'ינטי קי קאמנאן אל אוארדו; אינערוקליאדוס

קון קוק נודירנזאקטיון, אינזאכראכטאדן קון קוק ליכרא-
ליזמו; אונזערן אינטיראניטי לאס גרענדיס פאזיצאס
די איסטוריע גודיאס אנדי איי אינקריטו קון גודאס קא-
ראקטיריק פריטו קוצרי זלאנקו; קי אס נאגאס ריפראס
ישראל צינו אסעט איל פונטו די קידאר זאטו לאס רי-
צינאס, די דיפיריקי די דיפאריקיר! איי נון איס קי
גראקיאס אס און קאלייטור ריכייזייזו, אס און
אונד פואריטי פור לה ליי, קי איקטי פואיצלו פודו או-
טרה ציס אפאריקיר, סאליר אס לה, דיפואסיס קי כיגונה
איפראסאס חציה די! ...

איסטאנוס קיגורוס קי איל נאקיינאליקטע איל נאס
אפאראכטו, ווא אינדיריקטי פור קו ריכייזי; קידאריאס
אי זאכאדונאריאס נוני פריקטו קו נאקייז, צינדיריאס
קודו קו פואיצלו, דיכאנטי לאס טורטוראס אי לאס פינאס
פודיצליס די אונד אינקזיסיון.

איס קול, קונו דיטיווס, לה קינטיליי ארדיינטי
די לה ריכייזי, קי קינאצא און איל קוראסן די קאלאס
גידיו; קי פואדיאס ילאר זוק פואיגוס די טורקמאדא! ...
קי איסטראכטיי אידיאס קי אקיאס די דזיר: אריווס
די ישרא אונד ראסע נודירנע, אי אונד קוסייטע די לה
נאדע; און אזינדו דילע ריכייזי אונד קאס, אינדיריאס
אל פלאזיר די קאלא פריקונד!

איס גוקטאניטי און איקטי קאצו די אור איקטע
זוכלע פניע די תלמוד, קי דזיאס און אוקאזייזיס
קינאזאטיס: **פסיק רישיה ודא ימות**: איי
פריקונאס קי קיראן קורטאר לה קאציקע די און פאשארט,
ווא דינאכאדאצאן קי איקטי אולטימו נון נודירנע! ...

איס די נויטו איקטו קי ציניווס די דזיר, קירר
אפאראכט אס ישרא די קו ריכייזי, קירר דארלי און סיקו
נאקיינאליזמו, איס אס גוקטו טיטול, קירר אפאראכט קו

פוזירט די קו קאפיקה אי דעמאלד קי האן קק מוז
 איז אינזעסע, איז די סיניאל די צילדעס!...
 אי ציין חוכה ציס קי לה אנודת ישראל טייני פור
 איסקופו די קונסירצאר לה ליי אינערט לוס גיליוס, די
 אזירלה ריסקיקעאר פור אינזיס; איסקו קרי דזיר: קי
 אינזיס גוגה און גראנדי חוכו און איז קוסטיניניטעו דז
 פוזיצלו די ישראל; איסקו קרי דזיר: קי אינזיס קולה
 איס לה קי אריגאריאה אי קיילאריאה איסקו גוגאטי אר-
 צול, קי קולו צאלו קו קולונדער, ישראל טופאריאן חוכה
 פרוטיקסיין, אי און צוואן אצריגו.
 נה דונק, מיי יטו אי קלארו איז קיגורו פרוטיעו
 די איסקע צינאזיניט קוקיטע.

3° פרופ'טו

איס: „נון רישאר פידריר איל

פריסטיניו די ישראל.”

קיננו טודוס לו קאצין אי קיננו עוגוס קאציוס לו
 אקירטען, נואיקטעו פוזיצלו איס איז אוינקו און קו ליצרו,
 איז אוינקו און קו נוראל אי און קו פיליפאה.
 לה נאס גראנדי פארטידע די לוס פוזיצלוס דז נוי-
 דו אינזירון קוס לייס די לה צעליאה די לוס גיליוס.
 איס איז גיליו קי קיטו די לה איניוראנסע, די לה
 איסקוריאל, אי די לה אידולאטריאה לה פומולאסיין דז
 נויבד.

אוי לה אידיאה די און דיי די לה פורמא קי לה
 צעליאה לו דיקלארה, גאנו טאטעו טריטו, אקטע פטיטרה-
 דה און לוס איסקריטוס טאטעו פרופונדאמניט אה טאל
 גראל, קי אינזיס פארטי אינזיראמניט קינאזיל, אינזי-
 דאמניט נאטוראלה.

וזה פור ארצאז אה איקטי גראדו קואנטוס איספור-
קוס אי קואנטוס סאקרפיקיוס נון קוסטו אה מואיסטרו
פואצלו. ? אה קואנטאס איניניקטאד'ס נון פואי איל, איק-
פואיקטו קולאמינטי פור קו אידואה !

מיניטריס סינים די אמינס, מיניטריס לאס איסקורי-
דאד'ס טיריזליס, קואנדו איל מונדו איספאצא אינטירו
אטראזאדו, איקטי ג'יקו פואצלו איסטו'ו קונטראסטאדו
קונטאטינדו פיר קו אידואה, אין טודוס לוס פאזיס אי
קין טודאס לאס נאטיניס ! . . .

איסטו לי קוסטו מיגו טיימפו, מונדוס אונטריס וזה
קי אינפורטא, ! אלה פין קוטו אין טודוס לוס קאצוס,
לה צירדאד ציניי, אלה פין איקטי פואצלו סי גבורי'קא
די אציר פואדיר, אינספיראדו אי איספאנדיר לה אידואה די
און דיו, פרוידיקטיב דיל מונדו, פאדרי די לוס אונטריס,
אצריגו די לוס מאלורחוס .

אי איסטו נו איס קחא פוקא, די קואנדו יקראל
ארינאטאדון לה אידואטריאה דיל מונדו, איליוס חקלא-
דארון לוס איספריטוס, לוס דיקטאדאקארון די מונאס צו-
צ'דאד'ס, לוס ריבדירון אפטוס פאלא איל פרוגריסן אי
לאס דיקסי'קטאס .

מיניטריס לוס טיימפוס קי לה איניניקטאס ריינאצא
אין איל מונדו, קואנדו טודוס איספאצאן אינוצי'קדוס די-
טראס די לוס פאלוס אי לאס פי'דראס, נאדא די פרוגרי-
סוס נון סי ראליו, לה אונאצ'דאד נון איוו איסטונקס קי
קאמינאר אטראס אי ד'יניר די מואס אין מואס קאלצאז .

*
* *

לוס גריגוס ד'ירון אה לה קי'לזאסין מודיקא סי
טראטו קוס ארעס אי סי קינסי'ה; לוס רומאנס פ'אדון

גראנדיס קונקירינטיס, אינקונפארמאצליס אדוניסטרעאדוריס;
לום ג'ידיוס נון טויזירון נוקהס קיאלו, קי לום אידוקאדוריס
די לה אונאזילאל, לום נוראליקטאס דיל נונדו.
וזה אויז איסטוי טיטולו קי ריזייני אה לה ליי די לום
ג'ידיוס, איסטוי פריסטויג'יו קוייו, פיידרי פוקו אה פוקו קו
הינפורטאנסה, אבאסטה די דיאה אין דיאה קו צאלור.
קונו קי איסטוי ריליזירן דייטונגה קו טיטולו ניריקי-
דו חונה ציס קי קו פואיצלו פרופייו, לה אבאנדונאן אבא-
גארוואניקטי, נייטודיקאניקטי, אי און אה קי נון קי אבלי
די חילייה?.....

איל קוראסון דואלי אה טולו ג'ידיו אונדו די קו
נאקייין אל ציר, קי ישרא; איסטוי פואיצלו קי צינו פור אי-
דוקאר אה לום אונדוס; אולצידה פוקו אה פוקו קו רולו,
ינגל'ה די דיאה אין דיאה קו נייקייין, נייקייין באנטה אי
קאקרה אינדיקאלה פור קוק שרופטאס אי קוק קאציווק!...
איל אנדט ישראל קונו קו פונגאס לו אינדיקה
קי איקפארקאה די טופאר און רינדייו אה איסטוי,
קו איניניקטי קונוטאטו, קאצרה טופאר לום נונדוס ניי-
ניכטיהוק, די "טון דישאר מיידיר איל פריסטויג'יו די
ישראל", די נון דישאר אולצידהר לה אונדו קי איל גא-
נו דודי קייקולוס די קיאה איל אידוקאדור די לה
אונאזילאל.

אס איסטוי דונקי איל טירקיי פרופיטו, דיל אנדט
ישראל נון נאנקו אינפורטאנטי די טולוס.

הינטינראנוס אונדו קי פינסה אונד איסטוי גראנדי
אורגאניזאקייין, אפין די רינדייאר אה טולו איסטוי קי צייני-
נינוס די דזיר, אי די קוליבאנטאר איל דראפילו די נון-
איסטוי ריליזירן

אס נויי לונדו, נויי פינצלי, אי צאריאלו איל לה-

צורו קי איסטה סוקיטס סי אינופוני די אזיר, פור פואדיר
חלפאנסאר חם קו צירדאדירו איסקובו .

קאלי לאצוראר, לאצוראר קין קילאר סי קיריווס קי
לה צינדקיון די דיין פזי אינטרי נוחטרוס, קומו מואסר
טרוס קאציוס לו דזין : יבול יהא יושב ובטל ת"ל
וברכך ד' אלוקיך בכל מעשי ידיך אשר תעשה.
דונקי און נוציניטו קומו איסטי די אגדת ישראל
קי טראסו קומו פרוגראס די קו לאצורו :

די חיידאר חניס די טודו אי אונזוראר, חיל חס-
טאלו נאצייריאל אי נוראל די לאס יציבות, קי קאזי אין
טולאס לאס פארטיס דיז נונדו דשה נוגו חם דזיאר .
אין איסטאס ישיבות, אין איסטאס סינאגוגים די
אנדי איספראמאס לה לח די לה ריליזין, ריינה לה אונ-
צריה אי לה נאנקידה די פֿינאנסאס .

לה נאס גראנדי פארטי די לוס נאנקיצוס קי לה
פֿריקואיטאן, סופרין די לה נאנקידה די נונדלה, טיינין
סינופרי לה קאציקה יינה די פֿינסיריוס אי אינוצרוליזוס,
נוגאס צוזס חיליוס איסטאן צוטקאנדו נחוס דיז חלחאר,
פארה ציירניס !

אי דיספואיס די איסטו חיליוס טיינין קי איסטודיאר
לה ליי, קי פרידיקארלה אי דיקלארארלה !
אס אינופסיצלי, חם קואלונקי, די אינטינדיר חם פֿינדו
לה חנגה פֿילוזופֿיאה קי לה ליי קונטייני, חניס די טינד
חונאס צילאס ציין ריפחאלאס .

לוס קאציוס די לה נאסנה נוס דזין חם איסטי קו-
זען, „ אס אין קמח אין תורה „ קין חונה צואנה
נאנטיניסיון, לון פואדיר אציר איסטודיו די לה ליי.
לוס פֿילוזופֿוס גיליוס ציין רינוואלדוס בן עזאי אי
בן זומא, דזיין דחים על ציאריו ויעסס בתורה ?

קונו פוילדיר אפרו'ונדיר לה ליי, דיקסוואס קי לוס
פינסירייוס פוזגאן אין לה קאציקה, וואס די אקליה פידרס
די וואלינו ?

אי ציין ! איסטע פינקאלה די **בן-דומא** פוילדי
וויי ציין קיר אדאפטאלה אה לוס וואסצי'וס די וואסטרס
קינאכרייוס .

איסטוס וואסצי'וס פוילדין דאר און גראנדי צריאו
אה וואסטרס רינזיון, אינזיוס פוילדין קירציר די און
קונטרס-קורינטי, אה איסטי קי קירי ראציונאל טודו לוקי
אס קאנעו אי כאקרי; צאסטע קי לוס אסיגורין קוס צידה,
צאסטע קי לוס די'שן ריפזאלה קוס אינטינזיקה ייה קול-
טיצאלה אין לה קינטיה אי לה צילחוציאה די לה ליי.
אס איסטו, קארס קינזיוויס ! חוטו די לוס פריי וו וס

לאצורוס קי איז **אגדת ישראל** דער די אקוונפיר.
וואסטרס פינקאנוס קי איז וויו איז וואס וואר קי
קירציר די דאר חונה הידיא פריגה, קוצרי לוס אס-
קיפס אי לוס טינדעסיאס דיל **אגדת-ישראל** אס
חקיל די ווילדארצוס אקי ;

1. לוס פראסטוס, אי לוס די'גזיוויס אפרו'אלאס

פור לה קונפירינטיה די " **הומבורג** " (אלינאטיה).

2. לוס פרינקיפיוס אי לוס צאזאס קוצרי לוס

קואללס איסטע קוקיטע פואי פונדאדע, פרינקיפיוס אקס-

פוזאלוס פור איז ריפורטיר קי **יעקב רוזינריים**, אין איז

קונגריקו קי טודו לוגאל און אמי אמיס אין קאטיון (אלינאטיה)

איג אקי לוס די'גזיוויס אפרו'אלאס

פור לה קונפירינטיה די **הומבורג** .

לה קוקיטע **אגדת-ישראל** טיני פור אקקופו :

(1. לה אומיין אי איז אקירקאנטינעו די לוס ג'דיוס

אורטודוקס אין איז וועדו אי מארטיקונלארענטי, די לוס

ג'ליוס דיל נזרח אי דיל מערב די לה איצורפה .
 (2) איל אינקוראלאניטו די לוס איסקולדיוס רילי-
 זיווס אי די לה אידוקאסיון ג'ודיאה, קיצרי טוולו אין לוס
 פאלאזק אנדי איקטי אינקוראלאניטו קי קיינטי נעגו
 נייקטיר .

(3) צושקאר לוס ניווס פוסיצליב די אנוויראר לה
 קיטואקיון איקונויקה די לה נאכה ג'ודיאה אין פאליסטיוס,
 אי אין לוס פאלאזק אנדי איליוס קופרן פור לה מוזיריה.
 (4) אינקוראלאר אונראם די זיינפזינקייט אין טולוס
 לוס לוגאריס; פורמאר אורגאניזאסיונס צורוס די אינגער-
 קיון איג'יטה .

(5) איל דזצילופאניטו די אנה פרינסה אי די אנה
 לעיראטורה אינוואדה די קיטיוניטוס ג'ליוס .
 אלבוסטיוס קי אקטא אגורה און צואן גוראל פרי-
 קיגיינדו איל ניוונו איסקופו די נונצרי " הדרדך " פואי
 י"ה קריאלו .

(6) טוואר לה דיפניסה די לה ליי אי די טולוס קוס
 אדיפאס קונטרה טולו אטאקו קי פואלי ציכר .
 איקטאס קון דונקי לאס אירעוואס דיג'יוניס אי איל
 נוצלי פורגאס דיל אנדח ישראל .

איג דונקי לוס פרינספיוס קוצרי לוס קאלוס אילייס
 פואי פונדאלה :

1° פרינספיו : לה אורגאניזאסיון אינסו אים
 אינטירה דיל פואצלו , אים דיעוקראטיקה, קאלה אובו דיל
 פואצלו פואלי דיפנידר קו אדיאה קון קו צוליטיו די
 צוטו, איקטא אים לה נולור נאגירה קי איל אגדה-שראל
 פואלי גאנאק לה קונפאנסה דיל פואצלו, אי פואלי
 ציראניטו ריפרינעארלו .

2° פרינספיו : לה אורגאניזאסיון דיצי איקטאר
 אין אדפיקלו אקולרו קון איל איקטריטו ריליזיו, אנה

גראנדי אלגעטע די קאציון, קונסטליכע די לוק וואס איז
ניינטקע רחמים די טוועלף לוק פארום, קונסטליכע
אין קליינע פונקטן די אנדער-ישראל, איז קוק דיג-
זינטן קראן טונאלאק אין ניגונה קריטיק קראנדן קי
טראגער די דערגענאך קי טאלע וויזנה אס טונאלאק איז
קונסטליכע און און אל אימפעריו די לה תורה.

ניידעוועס דוקי אין גראנדי פארטיילע לאס צאלאק איז
לוק פרינקיפיוס די איקטע וואגא פרידריכסין ריליזירט.
איקטע פרינקיפיוס אין דעזיגנאציעס אין אלעמא
אין דעמאלטן קוצר איזיוס, י"ה וועט וועטלאן קלאר-
וועט אל איינעם פרויען קי איקטע קוקטע פוילי
דיידעוועס !

אין און ציינדו לה גראנדי אטיילטע די איקטע קוק-
טע, און אין פונקטן אל אפולעו ווינקטע קי וועטערס
טרינוועס די איזייה אין איקטע דאס, קי טונאלאק
פארט אין קו קונגריק: קאציוס, דוקטורס און ראט-
נא, ציינדו די טוועלף לוק פארום איז די טוועלף לוק
פונקט די לה איצופה.

און און קולו די ריליזירט איז חסידים, קי איקטע
קוקטע קי קונפטי קונו אלגונס לו פונקטאן, ווע די איז-
י"ה און פארט קראנד ציזע וואס די טוועלף לוק קאטיגו-
דאס, קי די ראציוס איז חסידים.

איז טוועלף איקטע פור קי איזיוס ציינדו אין גראנדי
ניינטקע קי טוועלף יארט טייט אגורע וואס די קיינער,
די אונטערס די אונטערס, די קולידאציעס, קון קולידאציע
אונטערס און די קונסטליכע אונטער גראנדי פוילדעס, די
פונקט און פוילדעס צוקו, פור אונטער פאקט, איז פוילדעס
דוקטור אונטער גולפס קי אונטערס איז קי צאטען קוצר איז.....
וועטערס טונאלאק איזניידעוועס איקטע ציינדו, דיג-

עיס סין כאלה איזער, אטערעס נוראלעניטי, אי נאל-
טיריאלעניטי אל „**אגדת ישראל**“ קינדו אגורה
אין נואיקטרה איפוקה, נאס קי קיינפרי, נוחערעס טיינעס
ניכטער די אונה גראנדי אקסיאקסין די פֿידיג'קונצ'ק'דוס,
קי אונאן אל גילאחזעו פורקי איליוס לו קונסין אי לו
אפריסין; קי סי אטלאאזישין די קונטארסין און די
איסטע ריליון צייל אדזי נילס די אכיוס אי נודינה,
דוכי לה אונאדאל טוצו ריקיאלו אין אטונאנסה, קלא-
ריאל, ליכערעל אי ציילוס .

אגורה נאס קי קיינפרי, נוחערעס טיינעס נויכטער די
נונגוס אונזריס, אטאלוס די קוארפו אי אלונה אס קוס אטעגורא
פֿי, קי קונקידיראקין קונע אונה די לאס נאס דיונוראנטס
צאלאס, איל ציגואינאקס די קוס נונזרי, אי די קוס
טראקסין די קיקולוס ! אי קי איסטענאקין קונע אונה
אקסין אינדיניי אי אינאטדונאלי, איל רילאק די און
קולו גולפי לה איראלד די לו פאקאלו, פור ניראלאליס
אינדיניס, אי פור אונזריס אינאזנאריאס .

קואנדו טייכערעס אונה גראנדי אי פועניי אקסיא-
קין קיינאטע, קיינעס דזיר, קואנדו אונה אינאנסה פאר-

טירא די נואיקטעו פואצלו פארטיסיפארה אין לאס איר-
אס אי אין לוס אקטוס די „**אגדת ישראל**“, אי קי
איליי טינה גראנדיס פואיקאס אין טודוס לוס קאטעניס
די נונדו, אלזי אדזי אי גיליוס — איסטונקס איל פרו-
פֿיעו די איסטע גראנדי פֿידיאקסין נון טאלארה אס צייר,
איסטונקס פואיעניס אקירעאר קי און דאס, סין נילא

א'ספיראדען, אר'צארה אנדי טירנרעווס לה ציטורה די ציר
נואכטער פואצלו טיראדו דיל פירקולו, קאכצאלו די טאג-
טה קאפראינסה די טאגטה אונגלייאקין אי ריכאקו .

די ציונס אונגערעווס אל **אגדת ישראל**, אה
א'טטה אקסליאקין פופולארה אי פונדאלע אין און סירקלי
ריליזיוז, ציטו קי נחוטערס ציונס אין לו פאכאלו קי
אין טולאס לאס ציזיס אנדי לוס גילדינס איראן אופריני-
לום; א'לייט טוצירן קאלצאקין קולאניטע דיקסואס
קי קי אונגארן טולום, אי אין און איספריטו ריליזיוז .
לה ציבלעה דעצורה די איסטוס ריגיונפיוס !

קארס קיניורס !

קאלונקי גילדי קי קירי קי קו פואצלו קי קוקטינגה
קאלונקי אונגרי קי דעזאה קי ישרא קיאה צין ציטו אין
לום פאזיס דיל אונדו אי קי קו ליי צרילי קונו א'נעק!...
קאלונקי אינפין קי קירי קאמינאר פיייר, קונטינטי, אלגרי,
אי קיגור, דיצי אקסליארקי אי טונאר פארטי אל אגדה ישרא.
אי איסטו קין אונה נוינעה פאגה, קן 2 פראנקוס
אי נילדי אל א'ניי אה לו נאקו .

טולום נחוטערס די ציונס קאמינאר אקי און פונטו
א'טטס איסטו קוקיטע אונפיקי אה פונקטינאר אין נוי-
איסטרה ביצאל .

איסטאונס אין איסטאלו די אקגורא קי איל קומיטאטו
דיז חעודה **בישראל**, קי קי קאמני די צאונס פני-
כאלורס די צידיו די פאיינאר לה קוקיטע אינטירה אל
אגדת ישראל

פוקס דיאס אונטרוס נאנטרוס צירעווס קי לוס ניינצרוס
 דיא תעודה צירעא קי צאן אה קונטאר אינטרי איסטוס
 די לה אגדת ישראל .

איסטראנטוס קי איל גיסטו די איסטי צאליינטי קומיטאטו
 טופארה אימיטאדוריס אינטרי נאנטוס די נאויסטרוס אירענא-
 נוס, איסטונקס פאדירעווס אפירפאר, קי אינפיקאריעווס אה
 אה קאמינאר צירקו איל שרוגריקו, צירקו לה גאולה!
 צירקו לה רינאסינטיה!.

כור דיציניר ניינצרוס דיא אגדת

ישראל קי פאדירעווס אפירפאר אל קו-

ניטאטו דיא תעידה-בישראל או אלחא איס-

קולחא די לה הילפאפיראין אה קי איסטרונטוס.

איסטאנטפאריאס דוד צרוך ציזיס, ציזאצי די לה

צלידיא, אין לה קאלאז די לוס אלגאדונירוס .

טודום

איפטה נוגי אי קאדה נוגי

אל סינימה אולימפייה

ב"ריש

דום מאס אומוב"ינטים דראמים

לופ מאס לונגוס פילמים

קוריד

אה דיבירטירב'וס אל

סינימה פאטי

ספיקייאליקטע פור דראנאס די לה איסטורייע גודיאה

אי ציטאקס אטיראנטיק .

לה ביקמורייה די בירלינו

לה נאם פוטינטי קונפאנייה די קיגוריעה די
קונטינינטי איצרופאלו :

3.062.270.000	פראנקס	פארטיפוליו
1.257.000.000	"	פאנרוס די גארמאניאה
275.589.000	"	אינטראנאליאן אומאלאס
47.400.000	"	בינאפאסיוס אין יא 1913
49.800.000	"	אקאדאמאס ריפאריאן קאנו דיפאריא
244.000.000	"	לאס ריפאריאן די לוס דיפאריאן קאנו
לה קונפאנייה אזי טאמאין אקאדאמאס פאפאליאן קאנו		
פאגאניאטוס קאנאמאליאן קאנו אקאדאמאס פאפאליאן		
אקאדאמאס קאנאמאליאן קאנו די גירא קאנו ביגאנא פאפא		
אין יא פרימא		
פאפאליאן, קאמאריאן חאן נא 7. 9. 11.		

זאק שאול

אין לה פאפאליאן די קאמאריאן חאן.

ליפאריאן, פאפאליאן, אקאדאמאס די אינקאדאמאס די פרימא
אורדין. קאמאס פאפאליאן, אקאדאמאס די אינקאדאמאס די
די צורו .

אין לה ליפאריאן זאק שאול סי חאן דיפאריאט
פאפאליאן אין קאמאריאן, לו טאדא אקאדאמאס פאפאליאן
בינאפאסיוס אין גאנאליאן דיפאליאן .

ב"סטידב"וס

אנדי

טירינג

Habillez-vous

chez

TIRING

Imp, David B. Bézès, près de la Municipalité